GAZETA KRAKOWSKA

Nro 55.

Z KRAKOWA DNIA 10 LIPCA 1811 ROKU WE SRODĘ.

Z Petersburga d. 6 Czerwca d. k.

Nayiaśnieyszy Cesarz Jmć przybył dnia 31 z. m. do Carskiego - Sioła.

Podług Gazety Konserwatora N. Cesarz, zadowolniony pięknością postawy i sposobu, iakim wykonywały obroty rożne, woyska korpusu gwardyi rożney broni, oświadczył swe podziękowanie dowodzącemu naczelnie gwardyią Jenerałowi Uwarowemu, Wielkiemu Xięciu Mikołaiowi Jeneralnemu Inspektorowi Inżynieryi, Wielkiemu Xięciu Michałowi, wielkiemu Mistrzowi artyleryi; wszystkim oraz Jenerałom i officerom, a dla każdego z rang niższych rozkazał dać po rublu, po funcie mięsa i porcyi wódki.

Dnia 5 Maia Nayiaśnieysza Cesarzowa Jeymość Maryia Fedorowna z Nayiasnieyszą Corką swoią Wielką Xiężną Maryią Pawłowną i Małżonkiem Jey Następcą Wielkim Xciem Sasko - Weymarskim, uszczęśliwiły bytnością swoią Cesarski kadecki korpus górniczy, w towarzystwie znakomitego orszaku. Nayiaśnieysze osoby raczyły przybyć o godzinie 7mey z południa i zostały przyięte przez Ministra Skarbu, Dyrektora korpusu, oraz wszystkich sztabu i ober -officerów górniczych. Cesarzowa Jeymość raczyła we wszystkie wchodzić szczegóły, tyczące się nauki i utrzymania uczniow, i odwiedzic sale, w ktorych dawane były lekcyie literatury, historyczne, polityczne, fizyczne i matematyczne. Cesarzowa Jeymość Maryia Fedorowna, udarowała potem odwiedzeniem swem muzeum kadeckiego korpusu gorniczego, raczyła ze szczególnieyszą uwagą oglądać modele kopalni, fabryk, piecow, narzędzi i machin, gabinet minerałów, i zbiór Rossyyskich wyrobków, monet i medalów. Powracaiąc przez salę konferencyi, raczyła widzieć uczniów, przedstawionych w należytym porządku, i z niektoremi rozmawiać nader łaskawie i ze zwyczayną sobie wspaniałością. Nakoniec Nayiaśnieysza Opiekunka zakładów wychowania, oświadczywszy swoie zadowolnienie i podziękowanie P. Ministrowi Skarbu i Dyrektorowi korpusu za znalaziony porządek, dobre urządzenie i czystość, o godzinie 9 wieczorem, oddaliła się z korpusu górniczego, uszczęśliwionego Jey odwiedzeniem i łaskawemi względami.

Rządzący Senat na powszechnem zebraniu Departamentów Petersburgskich, słuchał wniesioney przez Ministra sprawiedliwości, Jenerała piechoty i Kawale-

ſa, Xcia Dymitra Jwanowicza Łobanowa - Rostowskiego, dla należytego wykonania, kopii Naywyżey potwierdzoney opinii Rady Państwa, w brzmieniu następuiącym: "Rada Państwa na Departamencie praw i na powszechnem zebraniu rozważała przełożenie powszechnego zebrania Departamentów Petersburgskich Rządzącego Senatu, względem zapytania, wymagaiącego rozwiązania: czyli skazywać duchownych wyznania Mahometańskiego za przestępstwa, na karę cielesną? Na ogólnem zebraniu Senatu, zgodnie z postanowieniem Ministra spraw duchownych i narodowego oświecenia, większością głosów, których opinią przyiął i Minister sprawiedliwości, uznano, iż Mułłowie, zależący do zgromadzenia duchownego Mahometańskiego Orenburskiego, w przypadku przestępstw kryminalnych, nie powinni mieć prerogatyw, przywłaszczonych Ukazami dnia 9 Grudnia 1796 i 22 Maia 1801 roku i skazywać ich, podług zostawania w popisie podatku podusznego, na karę cielesną, ale przed wykonaniem na nich wyroku władzy sądowey, należy od nich odebrać Ukaz Rządu Guberniialnego, potwierdzaiący ich w stopniu Mułłów, z tem, ażeby tenże Rząd w tymże czasie dał o nich wiedzieć, tak duchownemu zgromadzeniu Mahometańskiemu Orenburskiemu, dla wykreślenia ich z duchowieństwa, iako też i parafii Mahometańskiey, ażeby na ich mieysce wybrały drugich, dla niedoświadczenia przerwy w nabożeństwie." Rada Państwa, znayduiąc zdanie powszechnego zebrania Rządzącego Senatu, większością głosów przyięte w rzeczy tey sprawiedliwem i z prawami zgodnem, przez Opinnią postanawia: potwierdzić to zdanie względem karania Mułłów za występki. Na autentyku napisano własną Jego Cesarskiey Mości ręką tak: Ma bydź podług tego. Carskie - Sioło dnia 25 Stycznia 1822 r. Rozkazali: dla wiadomości i należytego wykonania wyżey wypisaney, Naywyżey utwierdzoney Opinii Rady Państwa, względem karania Mułłów za przestępstwa, posłać do wszystkich Rządów Guberniialnych i władz, izb kryminalnych i dalszych urzędów sądowych Ukazy, daiąc znać również przez Ukazy PP. Ministrom, Kontrolerowi Państwa, Woiennym Jenerał Gubernatorom i woiennym Gubernatórom zarządzaiącym razem i sprawami cywilnemi, Jenerał Gubernatorom, Gubernatorom Cywilnym i naczelnikom miast; a do Departamentów Rządzącego Senatu i do powszechnego zebrania Departamentów Moskiewskich, również do Nayświętszego Rządzącego Synodu przesłać uwiadomienie. Dnia 30 Kwietnia 1822 r.

Z Paryża d. 22 Czerwca.

D. 18 w wieczor uwiadomił Minister woienny Króla o uwięzieniu w Saumur Bertona, co przez kilka dni było w mieście naszem celem rozmowy. Pochwycenie go winien Rząd Margr: Breon, officerowi pułku Monsieur (brata Królewskiego) i Kwatermistrzowi tegoż pułku Wolfel. Ostatni wpadł z 4 żołnierzami i pistoletami w ręku do domu, w którym wedle wyśledzenia ukrywał się Berton. Gdy weszli do izby, w którey znaydował się ostatni z dwiema spólnikami, upuścili wszyscy z przestrachu broń; i Berton chciał się to prośbą, to groźbą ratować, ale nadaremnie. Kwatermistrz wysłał iednego z swoich ludzi dla rozpoznania okolicy i zapewnienia się od napadu. Lecz zaledwo ten z do-

mu wyszedł, gdy natarło na niego kilku włościan na koniach i ieden z nich pytał go się, co stało się z Jenerałem Berton. Karabinier zastrzelił go, a reszta uciekła. W tem nadszedł officer z 15 karabinierami, a za nim większy ieszcze oddział. Trzey więźniowie zaprowadzonemi zostali przy okrzykach: niech żyie Król! i mnóstwie widzów do zamku w Saumur. Notaryiusz, w którego dworku ukrywał się Berton, nazywa się Delaland, a zabity i maiętny włościanin Maignan.

Kordon zdrowia, którego potrzeba powszechnie iest uznana dla zabezpieczenia naszego kraiu przeciw zarazie, która część Hiszpanii spustoszyła i ieszcze zagraża, daie naszem politykom ciągle powód do upatrywania w nim nieprzyiacielskich zamysłów, a zmocnienie go utwierdza ich mniemanie. Udzielamy więc tym panom niektóre doniesienia, które może ich nakłonią do odmienienia swoich wniosków. Nietylko do Pireneów, ale do wszystkich naszych twierdz posłany iest rozkaz do pracowania nad urządzeniem naszey artyleryi. Rozporządzenia te rozciągaiące się tak do wschodnich, iako i południowych granic, wszędzie zaprowadziły ruch w woysku. Nie oznaczaią iednak nic takiego, coby dać mogło powód do podeyrzeń niespokoynym lub do nadziei źlemyślącym głowom. Francyia zaczęna urządzać woyskową swoią siłę, czego się łatwo domyślić można. Francyia nie chce niczyiey niepodległości naruszyć, ani też nie lęka się o swoią, to możemy zaręczyc. (Monitor.)

Xżę Orleanu z małżonką swoią i córką odwiedził onegday Króla i iego rodzinę.

Sprawa spiskowych w Roszeli wytoczy się w Sierpniu przed sąd departamentowy.

Gazeta Francyi pisze, iż w Barcellonie panuie naywiększe zaburzenie.

Z wszystkich części Francyi nadchodzą naysmutnieysze doniesienia o spustoszeniach, które ostatnie burze poczyniły.

W nocy z d. 29 na 20 mieliśmy tu okropną ulewę.

Bryg Francuzki Maryia Kapitana Gilberta, który d. 20 Kwietnia z Cayes (na St. Domingo) odpłynął, a d. 15 b. m. do St. Malo przybył, donosi, że na dwa dni przed iego odpłynieniem uwolniono przytrzymane okręty; była tam zupełna spokoyność i własność Francuzką szanowano.

W tych dniach przybył tu Sekretarz poselstwa Vicehrabia Labarth z pismami z Madrytu.

Dziennik Sternik wyraża, iż rozchodzi się wieść o zmianie Ministeryium Hiszpańskiego wedle życzenia Stanów.

Podług listu z Baiony zebrany pod Jenerałem Quesada korpus przeciwników konstytucyi nie chciał poyść do Hiszpanii, ponieważ wiedział iak dobrze przygotowało się woysko konstytucyyne na iego przyięcie. Podprefekt powiatowy udał się zatem na mieysce iego zgromadzenia, i oświadczył: że ludzie iego pozostać nie mogą nad granicą, ale muszą iśdz albo w tył, albo naprzod.

Hiszpański pastucha cygan, który pomimo oporu straży chciał wniyść w granice nasze, został zastrzelony. 19 żołnierzy wiary przyprowadzili na granicę naszą iednego officera i trzech żołnierzy z konstytucyynego Hiszpańskiego woyska iako ieńców. Officer Francuzki

Pizarre przyiął ich z gościnnością i odesłał do Hiszpanii z listem, w którym wyraził: że zbiegli ciągle przytrzymywanemi będą, i że Francuzi niezaniedbaią walecznym Hiszpańskim woiownikom, którzy oyczyźnie i konstytucyynemu swoiemu Królowi służą, bydź użytecznemi.

Dziennik Sporów donosi: że były Król Sardyński Wiktor, powrócił z Modeny do Turynu, częcią z miłości do swey oyczyzny, częścią z mniemania, że tam zdrowie lepiey służyć mu będzie. Niektórzy ludzie wnoszą z powrotu iego nowe zaburzenia. (*) Lecz iak przeszły, tak teraźnieyszy Król zostaią w naylepszem z sobą porozumieniu, i teraźnieyszy Karol uwiadomiony był o powrocie Wiktora, co dla publiczności było nie spodziewanem. Krol Karol rzekł do Wiktora zą pierwszem widzeniem się: Żądałeś taiemnicy, dotrzymałem iey tak ściśle, że ani obiad nie iest dla ciebie przygotowany.

Z Londynu d. 21 Czerwca.

Onegday w izbie wyższey Parlamentu przeszedł bil względem handlu zachodnio-indyyskiego i amerykańskiego, tudzież urządzaiący żeglugę, który zaraz moc swoią weźmie.

P. Daly cofnął onegday w izbie niższey swoy wniosek względem dziesięcin w Jrlandyi. P. Hume przypomniał z tego powodu, że nędza w Jrlandyi iest źródłem wiecznego zaburzenia, z przyczyny którego żądano na woysko 2 mill. Fs. lecz pół mill. byłoby kray uspokoiło. Zarzucał zbyteczną liczbę Biskupów w Jrlandyi w stosunku do liczby członków Angielskiego kościoła, którzy wcale w swoich dyecezyiach nie mieszkaią. Ostatni Biskup Derry (znany Lord Brystol) żył 15 do 20 lat we Francyi i Włoszech. Przykładaż się to do religii w Jrlandyi? Dobra kościelne w Jrlandyi wynoszą dwie iedynaste części własności całego kraiu, do czego przydać ieszcze potrzeba dziesięciny, ktore bogaci nawet Prałaci co rocznie podnoszą. Arcybiskup Armaghu pobiera z gruntowey swey własności 14 do 15,000 Fs. a gdyby te grunta wypuszczone w dzierżawę więcey daiącemu zostały, przyniesłyby rocznie do 150,000. Jest zatem dosyć funduszu do utrzymania przystoynie wszystkich duchownych, ale potrzeba ich iak w innych kraiach postawić na pensyi. Daley zarzucał, że iedney osobie udzielane są po kilka intratnych plebanii, i t. d. — P. Elier odradzał tak wielkich zmian, iak P. Hume proponuie, i żądał tylko zaradzenia nadużyciom w wybieraniu dziesięcin.

Dyrektorowie banku oznaymić na giełdzie kazali, iż od d. 24 b. m. wexle do spłacania nie maią dłuższego mieć obiegu nad 95 dni, po którym czasie z potrąceniem 4 od sta wypłacone zostaną. Postanowienie to ma wielki wpływ na cenę kraiowych i zagranicznych papierów. Cena uncyi złota wynosi teraz 77 szyl. 6 penców, czego od r. 1797 nie było.

Z Chin mamy list pod d. 19 Lutego. Nieprzyiemny wypadek z fregatą Topaz będzie zapewne w dobrym sposobie, lubo z niemałemi kosztami, zagodzony. Chińczykowie za rany swoie otrzymaią pie-

(*) Wiktor Amadeusz II. ustąpił w r. 1730 synowi swoiemu Karolowi Emanuelowi III. rządy, i gdy potem żałuiąc tego, chciał ie na powrot obiąć, został uwięziony.

nią[illegible] Rząd ich znaczny podarunek. Chińscy kupcy, którzy bardzo chętnie swoią herbatę i nankin zamieniaią za sukna i talary Hiszpańskie, dokładaią wszelkiego starania do nakłonienia Vicekróla do zagodzenia tey sprawy w sposobie, aby nie kosztowała życia żadnego Anglika i nie nadwerężyła sławy narodu Chińskiego.

Król powrócił we wtorek w wieczór z Kew, a wczoray wieczór dał w Karltonhous bal dla synów i córek wysokiey szlachty.

Z Jrlandyi ciągle ieszcze nadchodzą smutne doniesienia. Lękaią się, aby w uciśnionych prowincyiach nie powrócił głód w Sierpniu i Wrześniu. Podług nadeszłego do Rządu doniesienia od Margr. Wellesley duch rokoszu nie iest ieszcze przytłumiony, i dla tego żąda, aby ustawa przeciw buntowi dłużey, niżeli w początkach postanowiono, moc miała. — Składki dla ubogich Jrlandczyków wynoszą teraz do 100,000 Fs.

Xięstwo Duńscy znayduią się teraz w Oxford, ale iutro tu powrócą.

Rocznica bitwy pod Waterloo obchodzoną tu także była d. 18 Czerwca przez woysko.

Hrabiowie wysp Jońskich Martinengo, Flamburiari i Rossi zanieśli skargi swoich współziomków do podnożka tronu.

Niemiec nazwiskiem Schultz na brzegu rzeki Savanna (oddzielaiącey Georgiią od południowey Karoliny) na przeciwko Georgii założył nowe miasto i nazwał Hamburgiem. Rząd Karoliny zaliczył mu 50,000 dolarów na wsparcie iego przedsięwzięć, gdyż bije gościeńce i stawia parowe statki.

Z Lizbony d. 8 Czerwca.

O uknowanym tu spisku nie wiemy nic daley, ieżeli następuiący artykuł gazety tuteyszey nie będzie za dalsze wyiaśnienie uważany: Odkryty tu szczęśliwie spisek nie zrobił tak wielkiego wrażenia, iak się spodziewać należało. Uwięziono tylko 4 spiskowych, pomiędzy któremi 2 służących. Były zgi Sekretarz Lorda Beresford, Januario das Neves, niekontent z teraźnieyszego porządku rzeczy, ułożył z innemi osobami stanu swoiego plan obalenia konstytucyi. Spiskowi chcieli naypierwey na stronę swoią przeciągnąć woysko i spodziewali się w Jenerale Luiz do Rego Barello znaleść pomocnika; Januario otworzył mu zatem myśl swoią, na którą on dopiero nazaiutrz przyrzekł dać odpowiedź. Minister sprawiedliwości został o tem uwiadomiony, i Januario przed nasadzonemi świadkami cały swóy plan odkrył. Pochwycony zaraz potem został. Pomiędzy należącemi do tego spisku osobami nie wymieniaią żadney wysokiego stopnia, ale na wiele padać ma podeyrzenie. Czyli słusznie lub nie, dalsze dochodzenia okażą. Wczorayszy dziennik rządowy wychwala czuyność Ministra sprawiedliwości.

Z Madrytu d. 10 Czerwca.

Król odmówił powtórnie zatwierdzenia przyiętey przez Stany uchwały znoszącey lenne prawa. Jeżeli na 3cim zgromadzeniu Stanów przyiętą zostanie, tedy nastąpi pierwszy przypadek, iż Król stosownie do 149 artykułu konstytucyi nie będzie mógł zatwierdzenia odmówić.

Na przeznaczonym dla Riego honorowym pałaszu kazały Stany następuiący wyryć napis: „W r. 1822 Stany Jenerałowi Riego, aby go do śmierci używał.„

Na posiedzeniu dzisieyszym uchwa-

żyły Stany powołanie niezwłocznie do czynney służby 12,000 milicyi; w krótce potem nadeszło poselstwo, w którem Minister woienny żądał w imieniu Króla 20,000 milicyi do czynney służby. Odesłano to poselstwo po zdanie do właściwey kommissyi.

Gubernator Walencyi ukrył Jenerała Elio, gdy milicyia narodowa szturmem opanowała cytadellę; ale nazaiutrz został wynaleziony i wraz z gubernatorem iest ściśle strzeżony.

Biskupi czyniąc zadosyć wezwaniu Stanów wydali pasterskie listy, napominaiące duchowieństwo do swoich obowiązków i nauczenia ludu o prawdziwym iego interessie i dobrodzieystwach konstytucyi.

Kommissyia skarbowa zdała sprawę o prośbie wielu zbiegłych do Hiszpanii officerów Francuzkich prześladowanych za polityczne mniemania, i wniosła, aby im takie samo udzielić wsparcie iak wychodniom Neapolitańskim, co Stany uchwaliły.

Nagrody w gruntach żołnierzom za przyłożenie się do zaprowadzenia konstytucyi, uznały Stany za słuszne, aby rozciągały się nietylko do woyska wyspy Leon, ale do wszystkich żołnierzy, którzy oświadczyli się za konstytucyią nim ią Król przyiął. — Składowemi portami postanowiły Stany San Sebastyian, Bilbao, Santander, Korunna, Kadyx, Malaga, Barcelona i Santa Cruz de Teneryffa.

Kanonik i nadworny kaznodzieia Królewski Chacon i Kanonik Queipo skazanemi zostali na 6cio miesięczne usługiwanie chorym w szpitalu w Ceuta w Afryce. Zapewne z tego zapowietrzonego mieysca więcey nie powrócą. Trzey officerowie należący do tegoż spisku co powyżsi Xięża, skazanemi są na 8 lat na galerowe prace, a trzey sędziowie ieden kościelny i przełożony trzech mieysc muszą przez trzy lata publiczne odbywać roboty.

— D. 13. —

Po zdarzeniach w Walencyi i zaszłych z tego powodu na posiedzeniu Stanów d. 3 żywych sporach, udał się Minister spraw zagranicznych Martinez de la Rosa do Araniuez, dla oznaymienia Królowi o krytycznym położeniu królestwa. Tak zaś żywo mówił, że J. K. M. chciał go natychmiast oddalić. Pomimo tego ukończył Minister swoie przełożenia, ale gdy Król na nie niezważał, udał się d. 6 w towarzystwie Radcy stanu, Jenerała Castanos, na posiedzenie Stanów i obiawiał im rozmaite spiski, do których wiele wysokich osób wchodzi. Przełożono więc Królowi potrzebę, aby niezwłocznie przybył do Stanów, dla naradzenia się względem ważney sprawy. Na odpowiedź J. K. Mci, że niema w Stanach nic do czynienia, ponowić miano z większym ieszcze naleganiem tę prośbę. Rozchodzi się pogłoska, iż wskutku taynych obiawień przez Ministra de la Rosa Infant Karol do Kadyxu, a Infant Franciszek do Badaioz przenieść się maią. D. 10 w wieczór zachodziła w Madrycie wielka niespokoyność i wszystkie straże i patrole podwoione zostały. Mówią, iż Król przybył inkognito dla znaydowania się na taynem posiedzeniu Stanów. Inni twierdzą, iż odkryty został plan na uwiezienie Króla do Soria.

Podług doniesienia z Girony pod d. 30 Maia Jenerał Lobera pobił i zniszczył bandę rokoszanów z 300 ludzi pod wo-

szą Murat i Bessieres złożoną. Utracili swoią broń, ammunicyią i tabory; około tylko 100 ludzi uciekło do Francyi.

Porucznik gwardyi Krolewskiey Negry, ktory znaydować się niedawno miał na czele burzycielów w Araniuez, został przez sąd woyskowy nietylko za niewinnego, ale szczerze do konstytucyi przywiązanego uznany.

Z Hagi d. 25 Czerwca.

Królewic Fryderyk odwiedziwszy braterstwo swoie w Soesdyk, zabawił tu kilka dni i udał się do Królestwa Jchmość do Loo.

Izba pierwsza Stanów jeneralnych przyięła w sobotę znaczną większością ustawę względem osobistego podatku.

Mówią tu znowu o przybyciu Króla Angielskiego na ląd stały.

Gazeta Bruxelska Wyrocznia donosi z Baiony pod d. 17 b. m. że wielu Francuzkich kupców w Madrycie osiadłych uwiadomili swoich korrespondentow, iż opuszczą stolicę Hiszpańską, ponieważ nie sądzą się bydź w niey bezpiecznemi.

Z Gota d. 18 Czerwca.

Nowy nasz Panuiący, Xiąże Fryderyk IV. poświęcił się w młodem wieku woyskowości i w Magdeburgu, owczesnym pułku Kleysta obeznał się z służbą. Potem dowodził iako pułkownik, a poźniey jako jenerał tuteyszym wowczas na żołdzie Hollenderskim będącym pułkiem piechoty. W bitwie pod Menin dostał się pomiędzy nieprzyiacielskich strzelców, utracił konia i byłby poymany, gdyby nieprzytomność umysłu towarzyszącego mu officera. Podczas rewolucyi oddalił się z służby. Za powrotem do domu zachorował na otrętwiałość i nawet mowę utracił. Po trzech letnim leczeniu i kąpielach we Włoszech odzyskał wprawdzie mowę, ale pozostało się iąkanie.

Z Akwisgranu d. 21 Czerwca.

Onegday w wieczór przybyła tu z Paryża Królowa Szwedzka pod imieniem Hrabiny Gotlandyi i wysiadła do gościnni Bretaniia. W krótce za nią przyiechał Królewic Szwedzki, iey syn, podróżuiący pod imieniem Hr. Schonen, który z wysoką Matką swoią zabawić tu ma dni 14.

Z Drezna d. 23 Czerwca.

Król Pruski powołał z teraźnieyszego Xięstwa Saskiego pod panowaniem Pruskiem kilka członków z Stanów do Berlina, dla narady nad konstytucyią pod prezydencyią Królewica Następcy tronu. Wybór J. K. Mci padł na 3 członki dawney szlachty: Hr. Hohenthal od Cyrkułu Merseburga, P. Geusau od Xięstwa Querfurt i P. Helldorf od cyrkułu Turingen.

Z Sztuttgardu d. 18 Czerwca.

NN. Królestwo wyiechali dziś do Ems, gdzie Królowa używać będzie kąpieli, a Król uda się do Ostendy na kąpiele morskie, i powróci w środku Lipca.

Przeznaczony od Króla Francuzkiego na nadzwyczaynego Posła i pełnomocnego Ministra przy dworze tuteyszym Hr. Caraman, złożył wczoray Krolowi Swoy List wierzytelny.

Zawiązało się tu towarzystwo z właścicielów dóbr i gmin na utworzenie ziemiańskiego banku, który zostawać będzie pod szczególnieyszym dozorem Rządu. Plan iego zatwierdzony przez Rząd i przez gazety ogłoszony zapowiada iego użyteczność i dogodzenie potrzebie.

Z Odessy d. 1 Czerwca.

Podług doniesień od granicy Bessarabii pod d. 30 Maia, tak zwany rozkaz do opuszczenia obu Xięztw tyczył się tylko milicyi Azyiatyckiey, która udała się za Dunay; lecz zastąpić ią miało żółdowe woysko. Zdrożności nie ustały wcale przez to, i żaden z uszłych Boiarów nie śmie do domu swoiego powrócić.

Z Stambułu mamy listy do 29 Maia. Codziennie zachodzą tam tracenia, sprzedarz Chrześciiańskich żon i dziewcząt, mordy i wszelkiego rodzaiu gwałty. Bogaci Turcy czynią sobie na targu niewolników rozrywkę; kupuią za bezcen Chrześciian, potem każą im głowy ucinać. Biskup na wyspie Xcia został z wszystkiemi tamecznemi Xiężmi stracony. Nawet na ulicach napadano znowu na bezbronnych Greków i mordowano. Na Scio dzieci niemaiące siedmiu lat i do sprzedarzy niezdatne wiązano razem i w morze rzucano. (Z gazety powszechney.)

Z Zemlina d. 9 Czerwca.

Grecy pobić na głowę mieli Churszyda Baszę pod Nova Castori i aż o trzy godziny drogi ku Janinie odparli.

Prowadzonych z Saloniki i Macedonii zakładników do Stambułu miano w drodze zamordować.

Przybyłem do Stambułu Wołoskim i Multańskim Boiarom miał Haleb-Effendy proponować, aby islamism przyięli.

Z Sztokolmu d. 21 Czerwca.

Słychać, iż Seym nasz zostanie tey iesieni zwołany. Król powróci tu za miesiąc.

Rozporządzeniem Królewskiem dozwolone iest wszystkiem poddanym Szwedzkim prowadzenie handlu z wszystkiemi mieyscami południowey Ameryki. Dla podniesienia tego handlu ma także być zmnieyszone cło od wszystkich towarów pochodzących z południowey Ameryki i na okrętach Szwedzkich przywożonych.

Podług doniesień z Gibraltaru pod d. 16 Maia przybył tam nowy nasz Konsul w Maroko, Major Kreuger. Stosunki nasze z Maroko i handel żadney nie doznały zmiany.

Hrabiowie Cederström i Brahe i Jenerał adjutant Peyron towarzyszą Królowi w podróży.

Zmarły w Demerary właściciel plantacyi, nazwiskiem Filen, który przed 50 laty swoią oyczyznę opuścił, odkazał bratu swoiemu, Aktuaryuszowi Filen, tak znaczny maiątek, iż będzie naybogatszym z prywatnych ludzi w Szwecyi. Jeden Anglik ofiarować mu miał gotowizną za ten spadek 150,000 f.s. ale nie przyiął, i za doradców przybrał sobie Prezesa Barona Wirsen i Sędziów naywyższego sądu Barona Edelkreutz i P. Poppius.

Dway Hrabiowie Otranto, synowie znanego Xcia Otranto (Fouché) przybyli tu w podróży swoiey do Petersburga.

Ostatni pożar w Norrköping obrócił 448 domów w pyrzyne i przeszło 3000 ludzi maiątku pozbawił. Król wysłał tam zaraz nazaiutrz z 10,000 tal. urzędnika dla zaradzenia w tey chwili naypierwszem potrzebom. — Z wschodniey Gotlandyi piszą, iż spalił się wielki las w Kolmarden.

Z Hermannstadtu d. 4 Czerwca.

Podług doniesień z mnieyszey Wołoszczyzny do 30 Maia żaden Turek jeszcze ztamtąd nie odciągnął. Kilka ort zmieniły tylko stanowiska swoie. Wyszli z Jass Azyianie obozuią ieszcze z tey strony Dunaiu. Z Bukaresztu nie ustąpili także Turcy.

DODATEK DO N.ro 55. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 10 LIPCA 1822 ROKU WE SRODĘ.

Z Wiednia d. 3 Lipca.

Dzisieyszy Dostrzegacz Austryiacki zawiera następuiące doniesienia z Stambułu pod d. 10 Czerwca:

Na początku bieżącego miesiąca panowały tu, lubo nie w samey stolicy, ale po przedmieściach, a zwłaszcza nad kanałem i w porcie wielkie zaburzenia, a to z powodu następuiącego: Porta postanowiła dla osadzenia wypłynąć ztąd maiących okrętów na zmocnienie flotty Kapitana Baszy, oprócz zaciągnionych dobrowolnie Janczarów, użyć części milicyi Jamaks zwaney. Jamaksowie są osobnym, od Janczarów pogardzanym, częścią z włoczęgów Albańskich, częścią z naydzikszych z po nad czarnego morza goralów złożonym do 4000 ludzi wynoszącym korpusem, który oddawna stoi osadą w zamkach i warowniach nad Bosforem. Na czele tych Jamaksów i od niewielkiey liczby Janczarów wspierany zuchwały Kabackschi-Oglu uskutecznił w r. 1807 rewolucyią, która na przód Sułtana Selima tronu, a w rok potem, lubo bez przyłożenia się już Jamaksów, życia pozbawiła. Zaraz po uskutecznioney rewolucyi powrociła ta buntownicza banda na dawne swoie stanowiska do zamków. Odtąd zawsze Rząd nienawiedził i miał w podeyrzeniu Jamaksów, oprócz tego należeli do wszystkich kłótni, które często z obcemi maytkami i robotnikami w okolicach stolicy zachodziły, i Chrześciiańskim Posłom do przykrych skarg dawały powód.

Gdy oznaymiono im rozkaz W. Sułtana, aby brakuiących do osadzenia flotty ludzi około 400 z pomiędzy siebie wybrali, zaczęli głośno szemrać; ale gdy odpór był niepodobny, żądali przynaymniey, aby im pozwolono iśdź do okrętów przez przedmieścia S. Demetrego, Galata i Pera. Plan ten, który łatwy był do zgadnienia, został iednak przez tęgość Ibrahima Baszy, który dla utrzymania porządku ma pod swoiemi rozkazami 8000 ludzi, zupełnie zniszczony. Nie wstrzymało ich to wszelako od popełnienia podczas drogi wzdłuż kanału i przed portem nayokropnieyszych zdrożności. Między niemi i innem motłochem przyszło do krwawey bitwy, w którey 20 Jamaksów częścia zabitych, częścią ranionych zostało, ale nieszczęściem kilkanaście niewinnych osób, które przypadkiem dostały się w tę wrzawę lub znaydowały się w pobliskości, utraciły życie. Przez dwa do trzech dni taka była obawa na przedmieściach Gala-

-ta i Pera, iż nikt nie śmiał wyyść z domu.

Kapitan Basza do 5 h. m. nie opuscił Scio, i nim do dalszych przystąpi działań zdaie się nietylko na posiłki ztąd, ale i na przybycie flotty Baszy Egipskiego oczekiwać. Podróżni udaią, że widzieli ostatnią pod wyspą Jslankoi (Cos) w liczbie 114 żaglów, pomiędzy któremi znaydowało się 8 wielkich fregat, co zapewne iest przesadzonem. Nikt z pewnością nie wie, gdzie wielka ta wyprawa naypierwey się uda. Grecka flotta krąży ciągle pomiędzy wyspami; na końcu Maia widziano z niey 60 żaglów pod wyspą Metelina. Wielu tu mniema, że powstańcy będą chcieli zmierzyć się z Turecką flottą na otwartem morzu; i lubo inni, znaiący lepiey rzeczy sądzą to bydź niepodobnem, nie można iednak z dokładnością powiedzieć, czyli powstańcy w dalszych swoich widokach nie dozwolą flocie Tureckiey do iednego lub do drugiego mieysca wylądować. W każdym wszelako przypadku zayść w krótce muszą stanowcze zdarzenia.

O woynie lądowey zupełnie tu cicho. Poiedyncze potyczki, chociaż szkodliwemi są dla mieszkańców powiatów, w których zachodzą, nie zasługuią iednak, iako nie maiące żadnego znaczenia, na wspomnienie. Jakkolwiek doniesienia nasze z Macedonii, Epiru, i t. d. są często bardzo niedokładnemi, przecież przy różnych związkach i korrespondencyi tuteyszych Europeyskich poselstw nie potrafiłoby się na długo żadne ważne zdarzenie ukryć, chociażby go nawet Ministrowie Tureccy utaić chcieli. — Churszyd Basza mieć ma podług swoich doniesień nad wszelkie oczekiwanie liczne woysko, powiększey części z Albańczyków złożone, którego iednak nie chce użyć, póki nie rozpoczną się działania flotty.

O nieprzyiacielskich krokach między Turkami i Persami mamy tu tylko zawikłane i sprzeczne doniesienia. Woyna tamteysza iest tylko szeregiem napadów i spustoszeń, które żadnego stałego wypadku za sobą nie pociągaią. W Armenii mieli Persi niedawno znaczne uczynić postępy i mocno zagrozić tak Karsy, iako i Erzerum. Turcy z swey strony chwalą się, że w baszowstwie Bagdadzkim znaczne odnieśli zwycięztwo, w skutku którego odzyskać myśli miasto Suleimanieh. Twierdzą także, iż gniew Nieba dotchnął miasto Perskie Kermanschah okropnem trzęsieniem ziemi, podczas którego 30,000 ludzi zginęło. Zastanowienia rzecz godną, że w tymże czasie prywatne listy z Aleppo donoszą o trzęsieniu ziemi, które dwie trzecie części miasta Mekki obaliło.

Sprawy Wołoszczyzny i Multan urządzane są na codziennych prawie naradach między Kadileskierem Rumelii i Kiiaia-Beiem, lecz tak wielka względem nich zachodzi taiemnica, iż de utowanym Boiarom, którzy zresztą po Xiążącemu są traktowanemi, nie wolno słowa z żadnym cudzoziemcem przemówić. Utrzymuią, iż hospodarowie obu Xięztw są iuż mianowanemi, ale mianowanie ich dopiero po ukończonym romadzanie będzie Posłom zagranicznym i publiczności oznaymione.

Od brzegów Menu d. 25 Czerwca.

W. Xże Heski zabronił także wprowadzania zagranicznych win, zwłaszcza Francuzkich.

Gazeta Szafhuzy zawiera względem celnego systematu Francuzkiego co nastę-

pnie: Do środków, których Szwaycarya naydogodniey użyćby mogła do zmuszenia sam istnego Sąsiada do słusznieyszego postępowania, należy cofnienie kapitulacyi woyskowey, ieżeli celne systema nie zostanie natychmiast zmienione. (Podług prywatnych listów Rządy kantonów Berneńskiego i Argowii wydać iuż miały tymczasowe rozkazy zabraniaiące wprowadzania win Francuzkich. Rada kantonu Szafhuzy dała także swoim posłom na następuiący Seym ligi zmierzaiące do powyższego przedmiotu instrukcyie.)

W Hattersheim, między Frankfortem a Moguncyią, przez długą posuchę dał się czuć niedostatek wody, bo wszystkie studnie powysychały. Wezwano więc studniarza, aby rozpoznał ich głębią. Gdy spuścił się do iedney z tych studni, zawalił się zaraz na niego iey mur. Mieyscowy urzędnik czyli Szultheis, w mniemaniu, że każdy ratunek przysypanemu daremny iuż będzie, bo musi bydź zgruchotany, chciał pierwey od Nassauskiego urzędu zasiągnąć rozkazu względem wydobycia rumowiska. Na przełożenie iednak plebana wzięto się zaraz do roboty. Po 52 godzinach nieprzerwaney pracy, i gdy stracono iuż nadzieię wyratowania nieszczęśliwego, usłyszano nakoniec ciche stękanie. Jakież było zadziwienie wszystkich, gdy powyrzuceniu rumowiska i po podniesieniu wielkiego kamienia, który oparł się o ściany i wstrzymał obaliny, postrzeżono go żywego i nieskaliczonego. Wystawić sobie można, iż z przestrachu i przez pozbawienie przez dwa dni żywności, nader był osłabiony. Jednak przyszedł zwolna do sił i nic poniosł na zdrowiu żadnego uszczerbku. — Podobnyż przypadek zdarzył się w Middelburgu, że 72 letni człowiek około wieży pracuiący spadł z wysokości 67 stóp bez nayınnieyszego skaliczenia.

Wyspa Meteline, lubo ostrzeżona losem Scio, powstała przecież przeciw Turkom. Liczy ona 67 wsi Grekami zamieszkanych; pierwsza o 6 godzin drogi od stolicy ma 4000 domów, a innych liczby ludności oznaczyć nie można.

Z Trydentu d. 12 Czerwca.

D. 9 w okolicy góry Casale upadł wielki grad, który na 6 mil Włoskich okrył grunta i przeszło funt ważył: zniszczył morwy, zboże, potłukł okna, dachy podziurawił i 4 ludzi, których zaskoczył w polu, skaliczył.

Z Florencyi d. 11 Czerwca.

Pomiędzy przybyłemi tu w tych dniach cudzoziemcami znayduią się także Rossyyski Xżę Gagarin, Hr. Demidów i Malarz Francuzki Jsabey.

Z Neapolu d. 8 Czerwca.

N. Król obeyrzał wczoray kanał, przez który pola i łąki, gdy potrzeba, bywaią zwilżane i kieruiącemu tym zakładem, P. Piseicelli, zadowolnienie swoie oświadczył.

Z Hanoweru d. 24 Czerwca.

Rocznica chwalebnego zwycięztwa pod Waterloo obchodzona tu wczoray była wystrzałami z dział, odśpiewaniem w wszystkich Kościołach *Te Deum*, a w południe wielką paradą woyskową, po którey dany był kosztem publicznym dla officerów i żołnierzy obecnych na tey bitwie w Królewskiey ujeżdżalni obiad.

Od dawnego czasu nie zachodziły w okolicach tuteyszych tak częste i znaczne pożary, iak tego roku. — Po 6cio tygodniowey suszy dziś dopiero rano spuścił się pierwszy deszcz, który ożywił cokolwiek wyniszczałe ogrodowiny.

UWIADOMIENIE.

Loterya wielkiego Państwa E r n s d o r f, lub 35,000 Sztuk C. K. Dukatów w złocie, albo 400,000 Zł. R. w W. W. i Piękney wsi Ellgott, *albo 40,000 Zł. R. w Kon. Mon. lub* 100,000 *w W. W. podług upodobania wygrywaiącego u* D a n i e l a C o i t h *Synów w Wiedniu.*

Państwo *E r n s d o r f* szacowane 1,632,619 Zł. R. 55 kr. W. W. leży w C. K. Austryiackim Szląsku w Cyrkule Cieszyńskim na drodze Cesarskiey o pół mili od miast Bielska i Biały, a o trzy mile od Cieszyna. Szanowna Publiczność raczy się przekonać z szacunku Sądowego i Inwentarzy, iż te Dobra w względzie Ekonomicznym, przez położenie, piękność i obfitość we wszystkim między naycelnieysze w Monarchii rachowane bydź mogą i daleko są powabnieysze iak wszystkie poprzednicze dotąd wygrywane.

To państwo składa się z siedmiu Wsi, z których pierwsze sześć niegdyś każda z osobna była odrębnym Państwem.

Wieś *E l l g o t t* szacowana Sądownie 402,608 Zł. R. 40 kr. w W.W., równie piękna iest oddalona od powyższego Państwa i drogi Cesarskiey o półtory mili.

Ta Loterya ma dwa ciągnienia. Przy pierwszym ciągnieniu iest główny Los na piękną czystą od długów Wieś *E l l g o t t*, szacowana Sądownie 402,608 Zł. R. 40 kr. w W. W. (za którą ofiarowana będzie Summa 40,000 w Cwancigerach, albo 100,000 Zł. R. w W. W.) i 1620 wygrywań pieniężnych, iako to: 20,000, 5,000, 1,000, 500 Zł. R. i tak daley aż do 20 Zł. R. oraz 100 Praemiów zacząwszy od 10,000 Zł. R. aż do 50, które iedynie dla wolnych Losów są przeznaczone; razem Summa 103,000 Zł. R. w W. W. — Przy drugim ciągnieniu iest główny Los na Państwo *E r n s d o r f*, szacowane Sądownie 1,632,619 Zł. R. 55 kr. w W. W. (lub 35,000 Dukatów ważnych Cesarskich w złocie albo 400,000 Zł. R. W. W.) i 1999 wygrywań pieniężnych, iako to: 25,000, 5,000, 1,000, 500, i tak daley aż do 20 Zł. R. razem 100,522 Zł. R. w W. W. — Oddanie Dóbr tych czystych od długów nastąpi natychmiast, zaś wypłacenie wygrywań pieniężnych we 14 dni po ciągnieniu, a to przez garantuiący Handel wielki Synów *Daniela Coith.*

Ażeby tę Loteryą iak nayprędzey ukończyć, deklaruie się wzwyż pomieniony Handel, każdemu, któren do 31 Października dziesięć Losów za gotowe pieniądze kupi, wydać bezpłatnie Assygnacyią na wolny Los, wyiąwszy, gdyby te wolne Losy iuż pierwey były rozebrane. Która Assygnacyia, skoro Loterya przedsięwziętą będzie, za publiczny Los zamienioną zostanie.

Los ieden kosztuie piętnaście Złotych Reńskich w Walucie Wiedeńskiey.

Ciągnienia zaczną się: 1wsze 30go Listopada a drugie 30go Grudnia r. b.

Losów dostać można w Krakowie u Franciszka Antoniego Wolf w Rynku pod Nrem 20.

W Wiedniu d. 1 Czerwca 1822 r.

Daniela C o i t h Synowie.

Dnia 8 *i* 9 *Lipca* 1822.

Cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— Pszenicy	22	—	21	—	20	—	19	—
— Zyta	16	—	15	—	14	—	13	—
— Jęczmienia	14	—	12	15	11	—	—	—
— Owsa	7	—	6	15	6	—	—	—
— Jagieł	42	—	36	—	24	—	—	—
— Grochu	22	—	21	—	20	—	18	—
— Rzepaku	—	—	—	—	—	—	—	—

TEATR NARODOWY.

W Niedzielę d. 14 Lipca, dana będzie Opera w 1 akcie oryginalnie wierszem napisana: *Wesele na Pocieszce.* — Którą porzedzi Komedyia w 1 akcie z dzieł Woy: Bogusławskiego: *Kobieta dotrzymuiąca sekretu.*

We Wtorek zaś d. 16, na benefis *Franciszka Zebrowskiego*, dane będzie wznowione Drama oryginalnie przez JW. Adama Siemóńskiego napisane: *Anarchia Domowa*, czyli: *Moc miłości Oycowskiey.*

D O N I E S I E N I E.

Człowiek w młodym wieku życzy sobie służby, albo do ekonomii, albo za guwernera albo do innych interesów; mówi ięzykami Niemieckim, Włoskim i Polskim, i posiada naylepsze i wiary godne zaświadczenia. Dowiedzieć się o nim można u P. Gaydzitz na Stradomiu pod N. 15.